

References

1. Lyashenko VI, Vishnevsky OS Digital Modernization of the Ukrainian Economy as a Breakthrough: A Monograph. Kiev. NAS of Ukraine. Institute of Industrial Economics, 2018. 252 c.
2. The Future of Jobs Report 2018. World Economic Forum. http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2018.pdf.
3. Kulik VAProfession Accountant in Post-Industrial Economy VA Kulik // Science and Economics. - 2014. - Vip. 2, pp. 45-50. - Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2014_2_8.
4. Karpenko OV, Plikus IJ, Golovina DV Influence of digitalization on the development of accounting services // International Scientific-Practical Internet Conf. "Socio-economic and Legal Factors in the Development of the National Economy of Ukraine: Accounting, Analytical and Control Aspects in the Current Conditions of Integration Processes." November 22, 2018, Poltava – PUET, 2018 - Access Mode: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/70891/1/Plikus_Tsifrovoy_uc_het.PDF.
5. Schnoeckel Erich How an SME can build trust international accountant // Issue 96: november - december 2017. URL: <http://www.aiaworldwide.com/sites/default/files/InternationalAccountant96.pdf>
6. NCSSBR launches new financial reporting system in Ukraine, 2018 - Access mode: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/nkcbfr-zapuskaet-v-ukraine-novuju-sistemu-fins-353819/>.

Артьомова Т. І.

д. е. н., доцент

*ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»,
м. Київ*

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЗА УМОВ ПОШИРЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: МОЖЛИВОСТІ І ВИКЛИКИ

Важливим фактором успішного економічного розвитку господарських суб'єктів на сучасному етапі глобальних ринкових трансформацій є ступінь оволодіння цифровими технологіями, зокрема, технологіями організації цифрових електронних платформ. Такі платформи (які по-різному трактуються дослідниками) в цілому є інтегрованими активами, що дозволяють компанії отримувати додаткову цінність (вигоду, користь) від сполучення різних соціаль-

но-економічних ефектів внаслідок запровадження певного організаційного механізму ведення бізнесу [1, с. 8]. Особливістю функціонування бізнес-платформ є *опора на неосяжні активи*. Втім, незважаючи на видиму аморфність, в основі більшості глобальних платформ лежить строга організація взаємодії власників, провайдерів, постачальників і споживачів в межах так званої екосистеми. Компаніями-власниками при цьому, як правило, виступають транснаціональні корпорації, які, навіть не володіючи важелями прямого контролю за масами постачальників і споживачів – учасників екосистеми, формують правила їх поведінки, а також порядок розподілу спільно створених доходів. Отже, в цифровій економіці м'яко контрольована глобальна екосистема заступає місце жорсткої ієрархії традиційного підприємства.

При такій організації бізнесу сучасним корпораціям для досягнення глобальних конкурентних переваг немає необхідності здійснювати значні іноземні інвестиції, нарощувати матеріальні активи. Не застосовуючи механізмів прямого акціонерного контролю, власники цифрових платформ здатні формувати привабливі економічні умови для залучення масової цільової аудиторії цілком незалежних постачальників з різних країн світу. Способи монетизації доданої вартості можуть бути різними – від продажу рекламного простору (Facebook, Google) до отримання відсотків від вартості здійснених трансакцій (Airbnb, Uber). Але сам тип бізнес-моделі залишається незмінним – з'єднання постачальників і покупців на базі єдиного інтернет-майданчику. Конкретні методи створення умов для постачальників і способи їх з'єднання зі споживачами обумовлюють унікальність і привабливість платформної моделі бізнесу, а, отже, і її прибутковість.

Типи цифрових платформ є різноманітними. Так, зокрема, виділяють трансакційні, інноваційні платформи, платформи гібридного типу, що поєднують риси трансакційних та інноваційних платформ, фінансові холдингові компанії тощо [2]. Незважаючи на різні підходи щодо систематизації цифрових платформ, дослідники виявляють єдність в оцінці їх новаторських організаційних механізмів. Хоча кожна успішна глобальна платформа створює свою унікальну екосистему, можна виділити одну загальну силу, яка залучає до неї величезні маси учасників,

в першу чергу, суб'єктів малого та середнього бізнесу. Йдеться про отримання небачених раніше можливостей безпосереднього (в ролі продавця чи покупця) доступу до світових ринків товарів і послуг, а також опосередкованого «підключення» до розробки перспективних технологій і продуктів. Разом з тим, позитивні ефекти доступу до світових ринків на основі цифрових бізнес-платформ поєднуються з суттєвими загрозами монополізації в разі закріплення таких платформ на своїх цільових ринках. Перетворюючись на потужні монополії, «платформні» компанії захоплюють ринки, блокуючи доступ до них з боку будь-яких конкурентів. На думку фахівців, домінуючі позиції на ринках демонструють компанії Amazon, Google, Facebook й інші.

Що стосується цифрової трансформації традиційних корпорацій, то вона відбувається під впливом конкуренції. На думку фахівців, більшість програм такої трансформації в традиційних корпораціях знаходяться нині на ранній стадії, адже переважна частина доходів надходить від виробництва і продажу традиційних товарів. На початок 2016 р. приблизно 84 % програм цифрової модернізації найбільших корпорацій зі списку «Forbes Global 2000» виявилися невдалими. Втім, найбільш успішні проекти позначили різні варіанти конструктивної модернізації [1, с. 12-14].

В цілому активний розвиток цифрових платформ поряд з традиційним бізнесом (або замість нього) стає все більш популярним серед підприємств різних галузей. Це необхідно враховувати як вітчизняним підприємствам, так і державним структурам. Втім, вигоди і можливості цифрової революції обертаються і глобальними викликами для суспільства. Цифрова революція пов'язана зі значними інноваційними та технологічними проривами; людина не завжди встигає за сучасними нововведеннями, а останні часто несуть загрози самій людській природі. Важливим регулюючим принципом при впровадженні інновацій є те, що *сприйняття і оволодіння цифровими технологіями повинно здійснюватися на добровільних засадах при створенні відповідних стимулів*. Сьогодні в Україні процеси цифровізації економіки набувають поширення в сферах освіти, охорони здоров'я, логістики. Втім, програми такого реформування повинні враховувати аналогічний досвід інших країн, який не завжди виявля-

ється позитивним [3].

Проте, в «Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» виклики і загрози цифровізації не отримали належного відображення. В тексті не акцентується, що цифрові технології мусять бути спрямовані на благо людини, на її всебічний розвиток, вони не повинні реалізуватися за всяку ціну і примусово, мають не заміщувати повсюдно «аналогове» (природне), а органічно доповнювати його. Крім того, слід враховувати, що витрати так званих «цифрових аборигенів» (компаній, які спочатку вирости зі стартапів на базі застосування платформних бізнес-моделей) та інших технологічно активних фірм повинні бути відшкодовані ринком якомога швидше. І значна частина таких витрат сьогодні повинна бути відшкодована суб'єктами, що запізнюються з програмами модернізації бізнесу.

Загальний стан цифровізації національної економіки можна з'ясувати за допомогою світових рейтингів. Зараз, за різними підходами оцінюються окремі аспекти такого процесу. Одним з таких рейтингів є Global Connectivity Index, який розробляється компанією Huawei [4]. Достатньо відомим є також рейтинг цифрової конкурентоспроможності світу – World Digital Competitiveness Ranking, який розраховується бізнес-школою IMD [5].

В цілому, узагальнюючи місце України в системі показників цифровізації економіки, можна стверджувати, що вона знаходиться на невисоких (середніх) позиціях в світі (за Global Connectivity Index індексом обіймає 50-ту позицію з 79-ти; за World Digital Competitiveness Ranking – 58 з 63-х). Основною причиною цього є те, що фактичний доступ до швидкісного Інтернету, і, головне, до його найбільш важливих сервісів в країні є обмеженим. Так само, як і готовність всієї країни до корінних змін через цифровізацію залишається невисокою.

Список використаних джерел

1. Березной А. В. Транснациональный бизнес в эпоху глобальной цифровой революции // Мировая экономика и международные отношения. – 2018. – № 9. – С. 5-17.
2. Маркова В. Д. Бизнес-модели компаний на базе платформ // Вопросы экономики. – 2018. – № 10. – С. 127-135.

3. Students, Computers and Learning: Making the Connection. OECD Report Digest. – 15th of September 2015. URL: http://copilotpartners.com/wp-content/uploads/CP_EI_Students-Computers-and-Learning-OECD-Report-Digest-150915.pdf

4. Індекс глобальної залученості за версією компанії Huawei – Global Connectivity Index. URL: <https://www.huawei.com/minisite/gci/en/country-profile.html>

5. Рейтинг цифрової конкурентоспроможності світу – World Digital Competitiveness Ranking. 2018. URL: https://www.ceda.com.au/CEDA/media/General/Publication/PDFs/WCY_digitalranking2018.pdf

Архирейська Н.В.

к.е.н., доцент

Губа М.О.

к.е.н., доцент

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

На сучасному етапі цифрові технології активно впроваджуються у стратегічний процес діяльності банку, оскільки майже весь бізнес підпадає під вплив цифрових трансформацій. Цифрові переваги з точки зору споживача, зокрема його доходів і витрат, є очевидними та дуже переконливими. Адаптація нових технологій і операційних моделей є запорукою зростання цих вигід. У цьому плані не повинно бути винятком й управління ризиками у банку, витрати на яке протягом останнього десятиліття суттєво зросли. Цифрові технології дозволяють банкам збільшити ефективність і покращити якість прийняття рішень на підставі оцінки ризиків, а також якісніше здійснювати моніторинг і контроль, забезпечивши більш ефективне дотримання нормативних вимог.

Управління ризиками у банківській справі трансформувалося протягом останнього десятиріччя у відповідь, насамперед, на